

ХРОНІКА НАУКОВОГО ЖИТТЯ

ПАМ'ЯТІ ЧЕРНІГІВСЬКОГО ЛЮБОМУДРА

«Українська філософія в контексті національного самостояння функціонує не заради себе, а як засіб його усвідомлення й усталення, форма національної ідентифікації та її охорони. Філософська охорона України – це теоретико-методологічна діяльність, котра сприяє збереженню оригінальності життя частини людського роду – українського народу на визначеній і відомій частині нашої планети», – писав наш видатний земляк, відомий український філософ, професор Володимир Ісакович Шевченко. Таку благородну мету – розглянути ключові проблеми української філософії, а також згадати добрим словом творчість визначного чернігівського любомудра – ставили перед собою організатори Других всеукраїнських філософських читань «Людина. Культура. Освіта», присвячених пам'яті В.І.Шевченка, що відбулися 17 лютого 2012 року в Чернігівському державному інституті економіки і управління.

Уперше широке коло шанувальників любомудра зібралось у стінах Чернігівського державного інституту економіки і управління у вересні 2007 р., в річницю пам'яті філософа. Тоді, у 2007 р., багатогранність та новаторство філософії В.І.Шевченка відзначали ректор НДІ українознавства академік П.П.Кононенко, ректор НПУ ім. М.П.Драгоманова академік В.П.Андрущенко, зав. кафедри історії філософії Київського національного університету ім. Т.Г.Шевченка проф. В.І. Ярошовець та інші провідні українські вчені.

У роботі цьогорічних філософських читань на тему «Людина. Культура. Освіта», присвячених пам'яті В.І.Шевченка, взяли участь науковці, громадські діячі, студенти з Чернігова та багатьох міст України (Києва, Львова, Тернополя, Ніжина, Сум). Колеги, однодумці, учні В.І.Шевченка здійснили спробу висвітлити основні віхи життєвого шляху яскравої постаті, окреслити дослідницькі обрії відомого науковця, охарактеризувати його внесок до інтелектуальної скарбниці вітчизняної філософії та освіти.

Розпочались наукові читання пленарним засіданням, яке відкрила ректор Чернігівського державного інституту економіки і управління, доктор економічних наук, професор І.С. Каленюк. У вітальному слові до організаторів та учасників Других всеукраїнських філософських читань пам'яті В.І.Шевченка ректор відзначила великий внесок філософа у дослідження історії вітчизняної філософії, в тому числі, філософської думки Чернігово-Сіверщини, а також надзвичайно широкий спектр наукових інтересів вченого (від гносеологічної проблематики до питань антропології, філософії політики, філософії освіти, українознавства, методології наукових досліджень) та побажала учасникам заходу плідної дискусії й успіхів у досягненні поставлених перед собою цілей.

На пленарному засіданні виступила доктор економічних наук, професор, проректор з наукової та міжнародної діяльності ЧДІЕУ О.І.Гонта, яка підкреслила актуальність поглядів філософа в плані розробки проблем методології науки і відзначила суттєвий теоретико-методологічний потенціал синергетичного підходу до дослідження економічної глобалізації. Суперечливі тенденції людського буття на межі ХХ-ХХІ ст., футурологічні перспективи людства та особливості їх осмислення професором В.І.Шевченком розкрив у своїй доповіді зав. відділу теорії та методології природничої й інженерної освіти Інституту вищої освіти НАПН України, дирек-

тор Київського інституту освітньої політики д.ф.н., проф. К.В.Корсак. Проблеми духовного відчуження в умовах сучасної техногенної цивілізації, зокрема, захисту свободи совісті від конфесійної агресивності псевдохристиян, акцентував академік Міжнародної Академії духовних наук та АН вищої школи України, заслужений працівник народної освіти України, д.ф.н., проф. ЧДТУ В.А.Личковах. Про потребу трансформації освіти в суспільстві знань, нелінійність і складність якого посилюється, йшлося в доповіді д.ф.н., проф. Національного педагогічного університету ім. М.П.Драгоманова (м. Київ) Н.В.Кочубей. Провідний науковий співробітник Інституту вищої освіти НАПН України, к.ф.н., доцент Л.С.Горбунова охарактеризувала феномен мислення епохи глобалізації.

Про причини повороту філософського думання В. Шевченка від буття світу загалом до проблематики української філософії йшлося у доповіді проректора з науково-педагогічної роботи Чернігівського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти імені К.Д.Ушинського, к.ф.н., доц. В.М.Довбні. Він підкреслив, що участь В.Шевченка в соціокультурному бутті українського народу була діяльною й ефективною, що зумовлює суспільну потребу подальшого вивчення загальноантропологічних, пізнавальних, філософсько-освітніх, українознавчих пластів спадщини чернігівського любомудра.

Глибоку спорідненість філософських інтенцій В.І.Шевченка і П.Куліша відзначив у своєму виступі к.ф.н., доц. С.Т.Мащенко (Чернігівський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти імені К.Д.Ушинського). Про політичний аспект філософських досліджень Чернігово-Сіверщини В.Шевченка доповів к.і.н., доц. ЧДІЕУ М.І.Кравченко, який ознайомив присутніх з оригінальним поглядом мислителя на особливості політичного життя краю починаючи з виникнення Чернігово-Сіверського князівства і аж до моменту розквіту «козацької держави» – Гетьманщини.

Справжнім відкриттям для багатьох учасників читань стали філософсько-поетичні роздуми В.І.Шевченка, які стали предметом дослідження к.ф.н., доц., зав. каф. українознавства ЧДІЕУ Л.В.Зіневич. Доповідачка підкреслила, що в теоретико-методологічному плані одним з улюблених філософських підходів вченого був синергізм, відтак і його творчість – наукова та поетична – явила зразок синергії в дії.

Після пленарного робота була продовжена на секційних засіданнях, де обговорювались ключові проблеми української філософії, актуальні питання функціонування освіти в інтер'єрі глобалізації, проблеми культури і людини в контексті розвитку суспільства.

Загальна думка учасників філософських читань полягала в тому, що творчий доробок В.І.Шевченка ще належить оцінити майбутнім поколінням дослідників вітчизняної філософської думки, адже його ідеї відкривають нові можливості для подальшого поступу вітчизняної філософії, сприяють формуванню національної свідомості.

Наталія ШАКУН